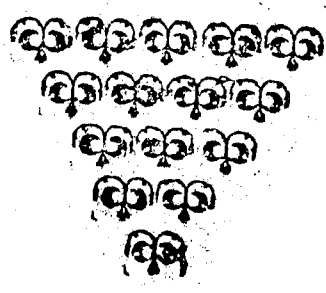

הקדמת

במהר"ד יעקב בכמהר יום טוב אלגאזי זל. בפי אשר נמצא בספר חמדת ימים הג"ע
בקושטאנרינה ואיזכור יעא :

בל

העם אשר נשעך פנינתן להם כלי חמ"דה כמה ראו האי מנא דידן אשר הביא אלה בידו אי בעית אימא קרא אי
בעית אימא סברא ידו בכל . כל מקום שנתנו חכמים עיניהם נותנין לו את השבח כדוך שחלק מחכמתו את הכל
עשה יפה בעתו לא נפל דבר אחד מכל . כל מילי דמר תלמוד גדול לזכות את הדברים ומעשה רב לפת לאיש כדרכו על הטחאזו אשר
חטא כי טחית כל . כל אדם קורא כדרכו אחד חכם ואחד תם מורה ואלה לכל . כל המקודש מחבדו סבבר קדשוהו טמים בכל מדות
סהמורה נדרשת יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל . כל זמן שאלם הוגה מוציא בהם טעם כעיקר דאורייתא דברים העומדים כרוהו
של עולם הן הן מעשה מרכבה יבוי במשפט על כל . כל שהוא בא מטום חטא אשר ל'ו הלך בעצת רשעים וכדרך חטאים והות רשעי'
וחו"כר חב"ר הוא לאיש משחית לטחת כל . כל שהוא בכל חטוב לא יטוב מפני כל . כל האמור בפרשת מלך גלגל הוא שחזור אחד סוגג
וא' מיד יכול לכל . כל באיה ל'ו יטובון מן יומא דנן ולעלם עשות משפט וארבת חסד ונסכה כל . כל אשר יעבור תחת סכ"ת רוח
במקום נוחה סימני מאד מכל האדם מוהרקייהו דהני בטפסא דמלכ' מנח והוא גבבר מכל . כל כי האי מלת' מתייב איניס לאורועי כו'
זה שנתים ימים עבדתי בכל כחי עומד ומסתם לרגל המלאכ' למען ירוץ הקורא שיהיו קורין כל . כל כתבי הקדש נמצא כתוב פנים ואחור
מה למעלה מה למטה הגדילו התערובות והדבר נריך תלמוד למען דעת כל . כל הרונה לטוב דברים ככתבן אינו אלא טועה כי
המכתב יסן נושן והאזהרות אשר תבאנה בנם היו עומדין ונמקו כל . כל מן דין גרמא לבא מן המאומר אל הקודם כי זה חלק האדם
הגדול הוא היתה לדאש ראשון לכל . כל הנקרא בטמי גם אני לא אמשוך פי דרך יטבון אור לגבר אשר דרכו נסתרה גברא לא חו'ו
עמו אנכי בטורה להגיד לו כדת מה לעשות הן זכרון לראסוני' וגם לאחרונים למען דעת כל עמי הארץ ודודי' ה' לא יחסרו כל טיב זה
חלקי מכל . כל כנסים שהיו לטם סמי' פנות נבאו' קדושים רוממי' שדי יחידי פגול' קה' קדישא מדרש **כתר תורה** אשר היו בנ"ס
המעלות להוויא לאור כל כתבי הקדש הרב ולה"ה כל יראה ובל ימא' דבצרי חדא הכל באשר לכל . כל הטעון דרכה א' כאחד יגאו בכרב'
המשולשת בטורה בכל מכל כל . כל שהוא עיקר דין הוא הדר מבחר עגמים מלת רוח חכמה די נהירו וקבלתנו אשתכחת ביה תורה
וגדולה במקום אחד החכם המרום הן גביר כמ'הר משה נונצין בכמהר' הגביר החכם המרום יקושע נונצין ה' ידו פרט ט"ר והוא על
בדיבות הקדיש ממנונו הקדש דמים כמנה הראויה להתכבד להקים דגל התורה לגדל ולחזק לכל . כל לגבי דידי הפליח לעשות לה' את
נפש מה שאין הסה יכולה לדבר קטנותי מכל . כל מלתא דמתאמרא עליה דידיה הדר יתנך אלהים עליון למעלה לעילא מכל . כל אשר
לך מסביב יחיו דגן ויפרחו כגפן פוריה חתן ובניך ובנותיך וכל . כל סעונה אמן בכל כמו על כל ברכ' ותהלה הרי זה מטובח הדר הוא
לכל . כל המזכה את הרבים דין גברא בגוברין אח'י נו'עם חזון במנות מוכתר בנמוסו מזרע המלוכה החכם המרום רודף נדקה
וחסד אל כל היום כמ'הר משה אבואלעפייא ה' יטמח משה במתנת הלוקו כי טס ביתו ללמוד וללמד בית מועד לכל . כל חותמי ברכות
יחולו על ראשו וחי לעולם מוסב'ע ועומד בי בני סמיכו ונחלו לעולם ההלל והסתחה משכילים בכל . כל מרים תרומת כסף לקוח את
ספר התורה הזה יטא ברבס מאת ה' ברכת ה' בכל . כל שיטגו בעשיה חסיים בטבח לגוטרם של תורה גמרא גמור ומורתא תהא קול
קורא בעדכ"ר הכל' כל . כל היום מהלתו בפי בריך רחמנא דסייען לקרבה אל המלכה לעשות חויה בקומתה וכנצונום וכמדפה
לכל . כל מה דעבדין משמיא לטב חין לי מועדות א' אלאי הני ספרי דבי רב פקודים יקרים משמחי לב הן החורוני לנערופי כי
באלה חסנתי כל ימי היותי מטטער מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשוו סבא לידי אחותיו ולא ארפנו בטחפי בקונו בואש יכופר עון יעקב
לפום צערא יתא כפרה עלי ע"כ דבר פשע ונסלח לכל . כל סמא דמילתא רחמים למכעי קדם אלסא דשמיא ופרה עלינו רוח מחרום
להביך ולהורות את החוקים ואת התורות כל הסתרו' העולין והיו לברות' לראות במספרים כהגלות נגלות ומבקאי ה' יבינו כל .
כל הדברים האלה פי המדבר לטון הדיוט ואר' ש לא מטוהרה גברא דלא ידע לבוין אמר'א כי נשני אלהים את כל . כל לא ידענא נלרם
חין כל . אשר בידה מוכן לעבוד' כור עווי ומעווי . קולעת יעקב בכמהר יום טוב אלגאזי זל .

יחזקאל

I

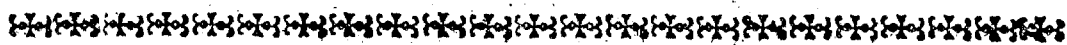
2

3

4

מורעה רבא

לכל הקורא בספר הזה כי כל מקום שזכר שם עכו"ם גוי' ע'א או ע'ז' אדום או ישמע'א
הכל נאמר על האומות הקדמונים אשר היו עובדים כוכבים או מזלות ואינם
מאמינים כלל בכורא יתברך ובהשגחתו כמו שזכר הרמ"ם בספרו יד ההזקה בהלכות
ע'ז' וגם בספרו מורה הנבוכים חלק ג' פ' כ"ט ול' והם הנקראים אצלנו בת הצאנה ואין
זה נוגע לגמרי אל העמים אשר הםה בזמן הזה ואנחנו בתוכם עומדים כי אדרבה הם
בכירים האל יתברך ועליהם נצטוונו מר"ז הוי מתפלל בשלומה של מלכות באשר אנחנו
נוהגים עד היום להתפלל בכל שבת על שלום וטובתם וכמו שצוינו ירמיה הנביא
ע"ה ס' כ"ט ו' ודרשו את שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה והתפללו בעדה אלה'
כי בשלומה יהיה לכם שלום וה' יברך את עמו בשלום אביד:

תפלה זו נתקנה לעתור ולרצות לשובן בציון קודם התקן ליל הששי לעור ולחועיל
להוסיף כחם לבא עד תכליתו.

רבנו של עולם גלוי וידוע לפניך שרצונו לעשות רצונך ולשוב אליך בתשובה שלימה ולתקן את
כל אשר פגמנו במדות העליונות ובשמות הקודש ובפרט מה שפגמנו בכרית הקרש על ידי
הטאת נעורינו אמנם קצרה שכלינו והשגתנו לכיון כל הרברים בשורשם. ועתה אתה ה' התפץ בתשובת
השבים אינית לירינו סדר רחליכוד בליל הששי והוא לרתיקון היסוד וגמורנו בלבנו ובנפשנו לקיים
כל הנמצא כתוב בספר ואמ' ידענו ה' אלהינו כי הבא לטהר מסייעים אותו ובלתי עורתך אין בנו יכולת
לעשות שום דבר לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה בעזרתינו ותתן בנו כח לעמוד כל
הלילה בלימוד תורתך ותבטל כל המקטרגים והמסטינים עלינו ואל יהיו עונותינו מכדילים בינו לביןך
ויקיים בנו מאמר רוד המלך עליו השלום ישלח עזרך מקודש ומציון יסעך ארני שמעה ארני מלתה ארני
הרשוד וישרה על העם. שנה לחילת ורני.

במה מליקין איפליגו תנאי במילתא ואפסיקא בש"ס
 הלכתא כר' יאודה דאמר איזבו בין השמשות משתקב
 החמה וכל זמן שפני מזרח מארדמיין הכסף התחתון ולא
 הכסף העליון בין השמשו' הכסף התחתון והשוה לעליון
 לילה וכיאר רש"י ז"ל הכסף העליון התחתון תחתון של
 כיפת הרקיע עליון גובהא של כיפה איזה ממזר' להכסף
 ואף על גב דאיפליגו אמראי בפירוש דברי ר'י כבר פסין
 רבנותא דר"ף והרא"ש והרמב"ם ז"ל דהלכתא כדרכה
 דקא מפרש לה הכי איזבו בין השמשות משתקב
 החמה וכל זמן שפני מזרח מארדמיין והכסף התחתון
 ולא הכסף העליון כתי בין השמשות ואמרינן התם
 דלרדירה הוי שיעור בין השמשות תלתא רבועי מיל דהיינו
 שיעור רביע שעה.

ורית

ז"ל קשיא ליה בגוה בפ' מי שראה טמא רבי
 יאודה אומר משקיע' החמה עד זאת הככבים
 ד' מילין ותיירן דהתם קאמר מתחלת השקיעה והכא
 קאמר מסוף השקיעה ורבינו נסים ז"ל כתב דברים אלו
 יותר מבארנים דדעת ר"ת הוא דב' שקיעת הן דמשתקב'
 החמה דמתניתין דפרק במה מליקין היינו מסוף שקיעת
 החמה כלומר משהה שנסקעה ברקיע והיא עדיין כנגד
 חלוקה ולפי שלא עברה חלוקה ועדיין אינה מהלכת ע"ג
 כיפה פני רקיע מארדמיין כנגד מקומה ומשקיע' החמה רפ'
 מי שהיה טמא היינו מתחל' שקיע' החמ' שהתחילה להכנס
 ברקיע נמצא שמתחלת השקיעה עד בין השמשות שהוא
 סוף השקיעה שלשת מילין ורביע וכן כתב ה"ה בפ"ה
 בשם ר"ת והרמב"ן וכתב שכן הדברים ותהי"ק ז"ל כתב
 שכן הוא רצת הרא"ש ז"ל בפ' ק' רתעניות לצבון מקבל
 תעניות סתם עד שקיעת החמה כתב דשקיעת החמה
 היינו זאת הככבים ואף על גב דאמרינן בפרק מי שהיה
 דמשקיעת החמה עד זאת הככבים ד' מילין פי ר"ת
 היינו מתחלת שקיעת החמה כשהחמה מתחלת ליכנס
 בעביו של רקיע אבל שקיעת החמה היינו סוף שקיעה והוא
 זמן זאת הככבים קאנים רזופים אלמא דגם הרא"ש קאי
 בשטת ר"ת וכתב עוד שהגאון מהר"י אבואב ז"ל השוה
 דברי הטור שם בסו' רס"א לדעת ר"ת וכן פסק מהרי"ק
 בש"ע סי' הנזכר ויראי ה' וחושבי שמו יאיתה להם לחשוש
 לסברת ר"ת וסיעת ארחתוהי ז"ל להחמי' ולא להקל כגון
 באיסור מלאכה במובאי שבת מפני חומרה שבו שאף שיש
 חולקים על סברת ר"ת היינו דווקא במידי דאתי לירי קולא
 כגון בין השמשות של ע"ש אכן במוצאי שבת ויו"ה ט"ה
 ספיקא לא כפקא כיון דאיכא כל הני רבנותא מערבה מיל
 מערבה זמן הראוי לאיש הירא לתפוס בגד החומר שבו לכל
 יכשל באיסור כרת של שבת ח"ו ואין אנו בקיאות עתה
 במראית הככבים וטוב ויפה לשיב' אתו במספר השבות
 שעה א' ורביע ולא יחטא אל השערה ובהיותי בוטניא
 שלחתי

ובהדי הא לא קני סבא - ומור ז"ל היה אמר במוצאי שבת
 קורס ערבית בשירה ובזמרה פסוקי ישעיה ס"א חסרה'
 אזכיר תהלת ה' וכו' עד ונצלם ונשאם כל ימי עולם
 ואחרים פסוקי חבקוק ב' ינאת לישע עמך וכו' עד
 למנחם בנינותי :

ומנהג

חסידיו גאונים אשכנזי היה למשוך כל הזמן
 משקיעת החמה עד זמן ערבית
 בשירים ותושבחות בניעות רב ומפזזים ומכרכרי' ברוב
 שושנים לכבוד הדר שבת מלכתא ללוות אותה ביציאתה
 מעין כניסתה כשמוצאי חתן וכלה ומתפללים תפלת
 ערבית כגון וחדה בשירה ובזמרה כעין תפלה של לילי
 ימים טובים וכה ישעה וכה יוסף כל איש חכם לב בקהל
 עדתו לכבוד הדר המלכה והוא סגולה כפלאה להנמית
 כל שזאני נפשם ומזבוחי' להיות כל ימות השבוע
 כשזון וכשמחשיבין היות קדושת יום השבת שורש
 כל הימים והואיל ויהיה שז' ושמה בשורש הימים
 בכניסתו ויציאתו ככה יהי לו משך עזו וחדוה בעכפיים
 והקדמונים אכתבוהו אקרא כי בשמחה תגא' ו'אז' וכשלים
 תוכלון :

והנה

כיתר הימים מנהג ותיקון הוא לומר תפל'
 ערבית עם שקיעת החמה כמו שביארנו
 בחל' הקודם והוא מת"ש כז' ח"פ בראשית אמר רב בצפר'
 כשהחמה זורח הוא זמן תפלה ומשש שעות ולמצלה עד
 ס' שעות זמן תפלת מנחה ומשקיעת החמה עד שתחשך
 תפל' ערבי והטעם פי' שם כי מאז ואילך נעלות דלתות
 שמי' מעבור תפלה .

ואולם

אור מוצאי שב' אשתני למעלותא ואין
 השערי' כנעלון עד אחר גמר הסד' ויאות'
 לאישי ה' לאחר תפלת ערבית בשיחת ותשבחות ולהיות
 כמשכון בה עד שיעור היות תוספת מחול על הקדש והכי
 משמ' כוזהר ויקהל ר"ז א' ז"ל כד נפק שבתא נריכין ישראל
 דלתתא לאתעכבא דהא יומא רבא עילאה הוא ואנטריק
 לאתעכבא עליה דבהאי יומא אושפיזא רבא ויקירא
 קא שרי' עליה בגין כך בעי לאתעכבא לאתחזאה דלא
 דחקין באושפיזא קדישא כדון פתחי ישראל ואמרו והוא
 רחום יכפר עון וכולי .

ש"ס

דלאו לענין מלאכה בלבד אמרו להוסיף מחול
 על הקדש אלא אף גם לענין והוא רחום כמו
 שנתבאר שם וכל המתאחר יותר הרי זה משובח נופני רבים
 מעמי הארץ דלא קים להו בשיעורא ררבנן ובלתי א' תפל'
 ערבית עיניהם תלויות לעשות בכל מלאכה ובאים לירי
 חלול שבת החמורה .

והנה

כתב הטור סימן רס"א ספק חשיכה ספק
 אינו חשיכה הוא בין השמשות שהוא ספק
 יום ספק לילה וזמנו משתקע החמה ואילך ובסוף פרק
 כמה

פרק הי עיעור בין השמשות

בלחץ מכין כי כל זמן שלא הודל בתפלה אסור במלאכה
 עד שיבדיל ומדרך היחוס ללמד לנשותיהם ובמתיהם
 שאינן מבדילין בתפלה ללמדן שיאמרו קודם הדלק הנר
 במ"ש ברוך אתה המבדיל כו' בלא שם ומלכות וכל שכן
 כשנריכות לעשות מלאכות גמורות וכי"ט שחל במ"ש
 מלמדין אותן לומר ברוך המבדיל בין קדש לקדש כלי שלא
 יכשלו באיסור עשיית מלאכה קודם ההבדלה והנה כי כן
 מה לו לאדם להכנס בתגר זה כיון שיפטר מכל שגיאה
 בהבדיל בתפלה - ומה גם לפי סודן של דברים לאבד
 הדיחו בסוד ה' ליריאי שחל סוד בעילת מצוה לחתן
 העליון ופיר' אשר כל יום השבת היה כחתן יושב בחופתו
 כמ"ש הרב ז"ל שראוי וכיון שלא יעבור מלהזכירו בתפלה
 עכ"פ ומה שתקנו לומר ד' הבדלות שהם קדש לחול וכין
 אור לחושך וכין ישראל לנמים וכין יום השמיני לששת ימי
 המעשה הם לעומת ד' קליפות הרמזים בפסוק והנה חוץ
 סערה באה מן הכפון ענג גדול ואש מתלקחת ונה
 לו סביב וסגו בזה הרבה מן המרפיקים להשמיט
 מאן ומיום השביעי לששת ימי המעשה ונריך לאומרו
 גם כאן -

ואחר

התפלה יאמר קדים עד לעילא ויאמר ויהי
 מעם וכו' יושב בסתר וכו' ונתקן לומר
 מומר זה כי הוא שיר של פגעים והוא באמר על כל דבר
 אימתה ופחד על המקטרגים ולפי כי עתה המה יונאי
 מוקבא דתהומא רבא אנו מעתירים שלא יקטרגו עלינו
 ולא ישלטו בנו וסגולתו כסגולת ק"ש אשר היא רמ"ח וחרב
 פיפיות להצמיח המקטרגים ועל כן יש מויהי נועם עד
 בישועתי התיבות שבקריאת שמע חסר ה' תיבות ולפי'
 כופלים פסוק אורך ימים וכו' שיש בו ה' תיבות להשלים
 פספר תיבות הק"ש -

ובזוהר

פרשת ויקהל דף ר"ז אמרו וכשעתא
 דפתחי ישראל ויהי מעם וקדושת דסדר'
 כל אינון חייבין דביהנס פתחין ואמרין זכאין אתון ישראל
 עמא קדישא זכאין אתון דדיקניא דנטרי פקודי אורייתא
 אוי לון דלא זכו למטר אורייתא בדין דומה קדים וכחזא
 אתער ואמר ישוכו רשעים לשאלה וכו' - ובזוהר
 בראשית דף י"א כיון דנפיק שבתא כמה חילין ומשירין
 פרחין ומשטטן בעלמא וע"ד אתתקן שיר של פגעים דלא
 ישלטון על עמא קדישא וכיון דחמו לון בצלותא ובבעותא
 ובשירותא ומבדילין בצלותא ופל כסא פרחין מתמן ואזלי
 ומשטטין וטאסן לבגומדברא ג' אינון גרמין ביש לבגומייהו
 חד מאן דלייט גרמיה ב' מאן דזריק נהמא או פיחורין
 דאית בהו כזית ג' מאן דאוקיד שרגא במפקנו דשבתא
 כד דלא מטון ישראל לקדושה דסידרא דגרים לבגומייהנס
 לבדלקא בהאי כורא עד דלא מטא זמניה דחד רוכת' אית
 בגיהנס לאינון דקא מחללי שבתות והיונון דענוסין כגיהב'
 לייטין

שלחתי קונטרס אחד על ענין זה לעמיתי בתורה החכם
 התיק המקובל משה זכות כר"ו ובני ישיבתו ה"י ועליו
 תטוף מלתי וכוהגים כל חכמי הישיבה להמתין מלהבדיל
 עד שעה אחת ומחצה משקיעת החמה כדי להוסיף ג"כ
 מחול על הקדש ויאחו נדיק דרכם להתנהל לאטו בתפלת
 ערבית במוכחי שבת עד שיעור היות תוספת מחול על
 הקדש ומהר"ר אברהם הלוי ז"ל היה אשטרופוס גדול לשב"כ
 בכניעתו וביציאתו יותר מבכניסתו כמו שהובא בארוכה
 לעיל בפרק ב' והיה טעמו כי בכניעתו איך חשש חלול
 שבת שכבר אמרו שתוספ' ההוא רצה לעשותו כולו תוספת
 עושה רצה לעשות ממנו תקצת עושה חפס שיוסיף איזה
 זמן שיהיה וראינוס מחול על הקדש אמנם במוכחי שבת
 שפוגעים באיסור חלול שבת שם הוא עיקר האזהרה
 ביותרזעד כאן היה מנהג החסיד הרב מסעוד ז"ל
 בעירו לבלתי ידליקו את הנר במ"ש עד שיכריז השאש
 על פי המורה :

וחברית

הדבר הוא כוד נפלא ואגיד לך הענין
 בקיצור כפי האפשר והוא סוד מלכים
 דמיתו כמ"ש באדרא ובספרא דנביעותא ונלכין קדמאין
 מיתו וזוניהון לא אשתכח וארעא התבטלה ולעומ' מ"ש
 וארעא התבטלת נתוסף כחלת בני גד ובני ראובן ואצ"ג
 שנחרכו ה' ערים של פדום וכו' ואברהם התפלל עליהם
 כמ"ש בהבראש בה' בראש ולא הזעיל בתפלתו לפי כי לא
 נמצא שם י' נדיקים כי לכך היתה השביעה ולעומת מ"ש
 זיוניהון לא אשתכח והוא חלק הצומח יקיה נתקן על ידי
 לולב זמיון והדם של הבדלה ולעומת חלק האדם הוא מ"ש
 בזוהר עת אשר שלט האדם באדם לרע לו לה הוא טיקלא
 דעשיקת נשמתין ולעומת הימים היינו תוספת מחול על
 הקדש בכניסה ויציאה כי הנה בכניסה מתעורר ההוא
 מדורא דאשא להתגבר על הקדושה ומתעורר מבטרא
 דימינא ההוא שלהוביתא דאשא ומתגבר עליו ומכניסו
 לתהומא רבא וזה הוא הסיבה שניתוסף מחול על הקד' גם
 ביציא' כי כל כמה שמתאחר איך יונא ההוא מדור מתהומא
 רבה ומצא שמוסיף מחול על הקדש ועל כן ראוי וכיון
 לאחר תפלת ערבית עד שיצא הספ' מלכס ורזי בזה הצרה
 ויתפללו תפלת ערבית כשאר הימים ויכוין היטב בפסוק
 והוא רחום יכפר וכו' דתקונא שפירא אישו בהאי ליליא כיון
 דדינא אתהדר לאתריה כמ"ש בזוהר ויקהל וכן בעמידה
 יהא זכיר ונזכר לומר באתה חונן אתה חוננתו שמתוך
 שהוא חכמה שכל היודע להבדיל בין דבר לדבר חכמה
 היא לו וכל שכן המדע להבדיל בין קדש לחול ובין סמא
 לטהור ולפיכך קבעוה בברכת החכמה ואף כי לענין הדין
 אס' טעה ולא הבדיל בתפלה איך נריך לחזור מפני שברוך
 להבדיל על הכוס מ"מ איש הירא אל יבא ענתו לירי מדה
 זו כי קרוב לעשות איזה מלאכה קודם שיבדיל על הכוס
 כאן